

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Придунайська філія

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ВИБІРКОВОЇ)
«ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА»***

Спеціальність **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Фінанси підприємства
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 20 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	5 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/1TeXWuCY0RDnR-BGRhxghvYUCX3yMQOzP/view?usp=sharing

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Заєць Микола Артемович	
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри економіки та менеджменту
Дисципліни, які викладає НПП	Фінанси, гроші та кредит Макроекономіка Менеджмент ЗЕД Інвестування
Напрями наукових досліджень	Фінансово-інвестиційні механізми розвитку бізнесу в умовах цифрової економіки; управління зовнішньоекономічною діяльністю та міжнародною конкурентоспроможністю підприємств; макроекономічні аспекти формування регіональної інноваційної інфраструктури
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Гугл Академія https://scholar.google.com.ua/citations?user=w2-NPioAAAAJ&hl=ru ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0495-7400
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	menedzmentuk@gmail.com
Контактний тел.	+380677445957
Телефон кафедри	+380677445957
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://izmail.maup.com.ua/assets/files/zaec-portfolio.pdf

Анотація курсу Навчальна дисципліна «Фінанси підприємства» спрямована на формування у майбутніх менеджерів системи знань щодо організації фінансових відносин на рівні суб'єктів господарювання. Курс охоплює питання формування та використання капіталу, управління доходами, витратами та прибутком, оцінку фінансового стану підприємства, а також методику фінансового планування та прогнозування. Особлива увага приділяється практичним інструментам забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства в умовах ризику.

Предметом навчальної дисципліни є грошові відносини, що виникають у процесі руху фінансових ресурсів підприємства, а також методи управління цими ресурсами для досягнення стратегічних цілей бізнесу.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів фахових компетентностей щодо ефективного управління фінансами підприємства, здатності приймати обґрунтовані фінансові рішення та забезпечувати фінансову безпеку організації..

Основними завданнями дисципліни є вивчення сутності фінансових ресурсів та джерел їх формування, опанування методів оцінки вартості капіталу та оптимізації його структури, набуття навичок аналізу фінансової звітності та розрахунку ключових показників рентабельності. Також курс передбачає навчання студентів методиці розробки фінансових планів, управлінню грошовими потоками та визначенню шляхів запобігання фінансовій кризі на підприємстві.

За результатами вивчення курсу студент повинен

знати:

- нормативно-правове регулювання фінансової діяльності підприємств в Україні;
- механізм формування власного та залученого капіталу;
- методику класифікації витрат та порядок розподілу прибутку;
- систему показників оцінки платоспроможності, ліквідності та ділової активності;
- сутність і види фінансових інвестицій та ризиків;
- методику фінансового планування та бюджетування.

вміти:

- аналізувати фінансову звітність (Баланс, Звіт про фінансові результати);
- розраховувати точку беззбитковості та запас фінансової міцності;
- оцінювати ефективність інвестиційних проєктів та джерел фінансування;
- складати прогнозний баланс та бюджет руху грошових коштів;
- ідентифікувати ознаки фінансової кризи та пропонувати заходи з фінансової санації;
- використовувати сучасне ПЗ (наприклад, MS Excel) для проведення фінансових розрахунків.

Пререквізити. Вивчення дисципліни «Фінанси підприємства» базується на знаннях, отриманих під час опанування попередніх курсів професійного циклу. Базовими пререквізитами виступають Економічна теорія, Макроекономіка та Фінанси, гроші та кредит, що дають загальне уявлення про фінансову систему. Також курс спирається на знання з Економіки підприємства та Обліку і аудиту в частині розуміння структури витрат та принципів відображення господарських операцій.

Постреквізити. Набуті компетентності знаходять своє продовження у постреквізитах, зокрема під час вивчення Бізнес-планування та створення стартапів , Інвестування , Методики фінансового аналізу та при підготовці випускової кваліфікаційної роботи.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
Тема 1	Основи фінансів підприємств та грошові розрахунки	Методи навчання: - розгляд кейсів щодо вибору джерел фінансування (кредит чи лізинг) та аналіз наслідків фінансових рішень для стійкості підприємства. - розрахунок показників оборотності оборотних коштів, амортизаційних відрахувань та побудова моделей безбитковості (CVP-аналіз). - використання MS Excel для розробки бюджетів руху грошових коштів та прогнозування фінансових результатів. - груповий аналіз реальної фінансової звітності українських підприємств (Балансу та Звіту про фінансові результати) для діагностики їхнього стану. Методи оцінювання - оцінювання правильності розв'язання задач на практичних заняттях (розрахунок ліквідності, рентабельності, потреби в оборотному капіталі). - комплексне завдання з фінансового аналізу конкретного підприємства, що включає розрахунок показників та висновки щодо його платоспроможності. - письмове тестування та виконання контрольних розрахункових завдань за ключовими блоками (капітал, витрати, прибуток). - диференційований залік, що передбачає перевірку теоретичних знань та вміння розв'язувати комплексні фінансові задачі.
Тема 2	Формування та управління капіталом підприємства	
Тема 3	Фінансування відтворення основних засобів	
Тема 4	Оборотні кошти та їх організація	
Тема 5	Грошові надходження та доходи підприємства	
Тема 6	Витрати підприємства та собівартість	
Тема 7	Прибуток та оподаткування підприємства	
Тема 8	Оцінка фінансового стану підприємства	
Тема 9	Фінансове планування та бюджетування	
Тема 10	Фінансова санація та запобігання банкрутству	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю залік		

Технічне обладнання та програмне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу передбачає використання спеціалізованих навчальних аудиторій та бібліотечних фондів. Для візуалізації навчального матеріалу під час лекційних та семінарських занять застосовується мультимедійне обладнання (проектор, комп'ютер). Виконання практичних завдань та поглиблене вивчення окремих тем забезпечується доступом до мережі Інтернет через безкоштовне Wi-Fi покриття.

Форми та методи контролю

Система оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Фінанси підприємства» включає поточний та підсумковий (семестровий) контроль, що дозволяє комплексно

перевірити рівень засвоєння фінансових категорій та якість набутих навичок управління грошовими потоками.

Поточне оцінювання

Поточне оцінювання здійснюється систематично під час практичних і семінарських занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних основ фінансового механізму, сформованості навичок розрахунку амортизації, визначення потреби в оборотному капіталі та оцінки джерел фінансування. Особлива увага приділяється вмінню аналізувати фінансову звітність, визначати точку беззбитковості та застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення (зокрема MS Excel) для проведення фінансових розрахунків і моделювання бюджетів підприємства.

Участь студентів у навчальному процесі

Реалізується через усні виступи, презентації аналітичних досліджень структури капіталу підприємств, доповіді за результатами розбору кейсів щодо оптимізації витрат і розподілу прибутку, а також активне залучення до фахових дискусій та мозкових штурмів стосовно мінімізації фінансових ризиків і запобігання банкрутству.

Письмова складова роботи охоплює:

- виконання контрольних і тестових завдань (зокрема в Google Forms/Moodle);
- підготовку аналітичних записок за результатами оцінки фінансової стійкості та ліквідності підприємства;
- розв'язання практичних задач з нарахування дивідендів та податкових платежів;
- складання конспектів за матеріалами лекцій та самостійного опрацювання нормативної бази (ПКУ, НП(С)БО).

Методи поточного контролю

Методичний інструментарій контролю поєднує:

- опитування, індивідуальні співбесіди та участь у фінансових дебатах щодо вибору стратегії фінансування активів.
- звіти з проведення експрес-аналізу фінансового стану, розрахункові завдання з визначення ефекту фінансового левериджу, побудова моделей руху грошових коштів (Cash Flow) у табличних редакторах.
- оцінювання базується на спостереженні за активністю здобувачів під час вирішення проблемних фінансових ситуацій (зокрема у взаємодії з кредиторами), перевірці результатів презентації індивідуальних проєктів із розробки фінансової стратегії підприємства та проведенні тестування з відкритими й закритими типами завдань на знання фінансового законодавства.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань						Підсумковий контроль		Загальна кількість балів
	Семінар 1 (Тема 1,2)	Семінар 2 (Тема 3,4)	Семінар 3 (Тема 5)	Семінар 4 (Тема 6,7)	Семінар 5 (Тема 8,9)	Семінар 6 (Тема 10)	Модульна контрольна робота	Залік**	
Робота на семінарському занятті	6	6	6	6	6	6	20	20*	100
Самостійна робота	4	4	4	4	4	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Критерії та порядок оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до чинного Положення про оцінювання у закладі вищої освіти.

Модульний контроль проводиться на завершальному занятті кожного змістового блоку у формі письмового тестування.

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.
- Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«Е» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Фінанси підприємства» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
4	4	3	2	0-1

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Дотримання академічних стандартів та мова викладання

Навчальна дисципліна викладається державною мовою. Вивчення фінансів підприємства вимагає від здобувача відповідального ставлення до точності обчислень та глибокого розуміння економічних взаємозв'язків. Студенти повинні демонструвати професійний підхід до оформлення фінансових розрахунків та аналітичних звітів.

Відвідування та активність

Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковою умовою успішного засвоєння матеріалу. Оскільки кожна наступна тема базується на попередніх розрахунках (наприклад, неможливо оцінити прибуток, не вивчивши витрати), пропуски занять без поважних причин значно ускладнюють подальше навчання. У разі пропуску студент зобов'язаний самостійно опрацювати теоретичний матеріал та виконати відповідні розрахункові завдання до початку наступного заняття.

Дедлайни та прездачі

Усі види робіт (індивідуальні розрахункові завдання, тести, звіти про аналіз звітності) мають бути здані у визначені викладачем терміни. Роботи, подані із запізненням без об'єктивних причин, можуть бути оцінені нижчим балом. Прездача модульних контрольних робіт здійснюється згідно з графіком консультацій, але не пізніше завершення теоретичного навчання в семестрі.

Академічна доброчесність

Здобувачі мають суворо дотримуватися принципів академічної доброчесності. Використання чужих розрахунків, копіювання фінансових звітів інших студентів, плагіат в аналітичних записках або використання несанкціонованих допоміжних матеріалів під час контрольних заходів є неприпустимим. Використання штучного інтелекту дозволяється лише як допоміжного інструменту для структурування даних, проте всі фінансові висновки та розрахункові моделі мають бути виконані студентом самостійно.

Етика професійної взаємодії

На заняттях вітається конструктивна дискусія та критичне мислення. Студенти повинні дотримуватися етичних норм спілкування, поважати думку колег під час

обговорення фінансових стратегій та виявляти толерантність. Комунікація з викладачем щодо навчальних питань здійснюється через корпоративну пошту або систему Moodle у робочий час.

Визнання результатів неформальної освіти

Допускається зарахування результатів навчання, здобутих через неформальну освіту (онлайн-курси на платформах Coursera, Prometheus, edX з корпоративних фінансів, фінансового аналізу або бухгалтерського обліку). Відповідні сертифікати можуть стати підставою для перезарахування окремих тем або нарахування додаткових балів до рейтингу.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Андрейків Т. Я., Чуй І. Р., Сороківська М. В. Фінанси підприємств : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2022. 276 с.
2. Біла О. Г. Фінанси підприємств : навчальний посібник. Львів : Магнолія, 2021. 384 с.
3. Гриб С. В. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах : навчальний посібник. Львів : Магнолія, 2021. 336 с.
4. Курило О. Б., Бондаренко Л. П., Вівчар О. Й., Чубка О. М. Фінанси підприємств : підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
5. Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.
6. Мельник П. В. Фінансовий аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2020. 298 с.
7. Нікола С. О. Фінанси підприємств : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 206 с.
8. Рудюк Л. В. та ін. Фінанси підприємств : навч. посіб. / за наук. ред. О. В. Захарчука. Київ : Ун-т «Україна», 2021. 288 с.
9. Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. Фінанси підприємств : навч. посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Finansy_pidpr15.pdf
10. Сокурєнко В. В., Швець Д. В., Бортник С. М., Ткаченко С. О. Фінанси підприємств : підручник. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.
11. Ставерська Т. О., Неправна А. В. Фінанси підприємства : підручник. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2024. 906 с.
12. Тріпак М. М., Тимків А. О., Гарбарєць І. А. Практикум «Фінанси» для здобувачів фахової передвищої та вищої освіти. Кам'янець-Подільський, 2024. 154 с.

Допоміжна література:

1. Гончарук А. Г. Фінансові ресурси підприємства: формування та використання. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2021. 270 с.

2. Данилюк М. О. Управління фінансовою стійкістю підприємства: теорія та практика. Дніпро : ДНУ, 2021. 256 с.
3. Ковальчук С. П. Фінансове планування на підприємствах: методологія та організація. Тернопіль : ТНЕУ, 2022. 310 с.
4. Павлюк К. В. Фінансовий менеджмент підприємства: сучасні підходи та інструменти. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 280 с.

Електронні ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>.
3. Ліга страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com>
4. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
6. Офіційний веб-портал Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic>
7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua
8. Міністерство економічного розвитку України. URL: <https://www.me.gov.ua/Statistic/>
9. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/zvity>
10. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://mon.gov.ua>
11. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <https://data-explorer.oecd.org/> Світовий банк. URL: [https://databank.worldbank.org/source/statisticalperformance-indicators- \(spi\)](https://databank.worldbank.org/source/statisticalperformance-indicators- (spi))
12. Світовий економічний форум. URL: <https://www.weforum.org/publications/>
13. Фінансовий та банківський гід. URL: <http://www.finguide.com.ua>. Міжнародний валютний фонд. URL: <http://www.imf.org>